

Methodologie begrippenlijst

Hoofdstuk 1: kennis verzamelen en de wetenschappelijke methode (pg 1-34)

Methoden voor het verzamelen van kennis: manieren waarop een persoon zaken kan weten of antwoorden kan ontdekken op vragen.

Methode van volharding: informatie wordt geaccepteerd als de waarheid omdat men dit altijd al geloofd heeft of omdat bijgeloof het altijd ondersteund heeft.

Methode van intuïtie: informatie is geaccepteerd op basis van een voorgevoel of een buikgevoel en omdat het goed aanvoelt.

Methode van autoriteit: vertrouwt iemand op informatie of antwoorden van een expert in een bepaald gebied/onderwerp.

Methode van vertrouwen/geloof (faith): een variant van de methode van autoriteit waarbij men een onbetwistbaar geloof en vertrouwen heeft in de autoritaire figuur en daarom informatie accepteert van de autoriteit zonder twijfel of protest.

Rationele methode/rationalisme: logisch redeneren: bij logisch redeneren beschrijven voorafgaande stellingen feiten of assumpties die verondersteld worden waar te zijn.

Argument: is een reeks van voorafgaande stellingen die logisch gecombineerd worden om een conclusie te bereiken.

Empirische methode/empirisme: gebruikt observatie of directe zintuigelijke ervaringen voor kennis.

Inductie/inductief redeneren: houdt in dat men een relatief kleine reeks van specifieke observaties als de basis gebruikt voor het vormen van een algemene stelling over een grotere reeks van mogelijke observaties.

Variabelen: kenmerken of condities die veranderlijk zijn of verschillende waarden hebben voor verschillende individuen.

Hypothese: een uitspraak dat een relatie tussen variabelen beschrijft of voorspeld. Een hypothese is geen finaal antwoord maar eerder een voorstel dat getest en geëvalueerd moet worden.

Deductie of deductief redeneren: gebruikt een algemene stelling als de basis voor het bereiken van een conclusie over specifieke voorbeelden.

Wetenschappelijke methode: Een methode voor het verkrijgen van kennis dat gebruikt maakt van observaties om een hypothese te ontwikkelen. Deze hypothese wordt dan gebruikt om logische voorspellingen te maken die empirisch getest kunnen worden door

extra, systematische observaties te maken -> leiden tot een nieuwe hypothese. Wetenschap is empirisch, publiek en objectief.

Kwantitatief onderzoek: is gebaseerd op het meten van variabelen voor individuele participanten om scores te bekomen, meestal numerieke waarden, die ingediend worden bij statistische analyse voor een overzicht en interpretatie

Kwalitatief onderzoek: is gebaseerd op observaties die samengevat en geïnterpreteerd worden in een verslag

Hoofdstuk 2: onderzoekideeën en hypotheses (pg 37-61)

Toegepast onderzoek: bedoeld om praktische vragen te beantwoorden of praktische problemen op te lossen

Basisonderzoek: onderzoek dat bedoeld is om theoretische vragen te beantwoorden of om kennis te verkrijgen simpelweg om gewoon nieuwe kennis te hebben is basisonderzoek.

Primaire bron: "uit-eerste-hand" verslag van observaties of onderzoeksresultaten geschreven door de individuen die het onderzoek en de observaties hebben uitgevoerd.

Secundaire bron: een beschrijving of samenvatting van een ander persoon zijn werk. Een secundaire bron is geschreven door iemand die niet deelnam aan het onderzoek of de observaties die besproken worden.

Toetsbare hypothese: hypothese waarvoor alle variabelen, gebeurtenissen en individuen bepaald en geobserveerd kunnen worden.

Verwerpbare hypothese: een hypothese waarvan aangetoond kan worden dat hij fout is. Het is mogelijk dat de resultaten anders blijken dan de voorspelling.

Kenmerken hypothese: logisch, toetsbaar, verwerpbaar, positief over het bestaan van iets

Hoofdstuk 3: definiëren en meten van variabelen (pg 63-96)

Theorie: in de gedragswetenschappen is een theorie een reeks van uitspraken over de mechanismen die aan de basis liggen van een specifiek gedrag. Theorieën helpen om verschillende observaties van het gedrag en de relatie met andere variabelen te organiseren en verenigen. Een goede theorie genereert voorspellingen over het gedrag.

Constructies: hypothetische attributen of mechanismen die helpen om gedrag te verklaren en voorspellen in een theorie.

Operationele definities: een procedure om indirect een variabele te meten en te definiëren die niet direct geobserveerd of gemeten kan worden. Een operationele definitie specificeert een meetprocedure (een reeks van verrichtingen) om een externe, observeerbare gedraging te meten en gebruikt de verkregen metingen als een definitie en een meting van de hypothetische constructie.

Validiteit: de validiteit van een meetprocedure is de mate waarin de meetprocedure de variabele meet dat het zegt dat hij gaat meten.

Indruksvaliditeit/face validity: een onwetenschappelijke vorm van validiteit bewezen wanneer een meetprocedure oppervlakkig lijkt te meten wat het beweert te meten.

Concurrente validiteit: vestigt consistentie tussen twee verschillende procedures om dezelfde variabele te meten. Omdat de ene procedure goed ontwikkeld is en geaccepteerd wordt als geldig, gaan we er van uit dat de tweede procedure ook geldig moet zijn. Is bewezen wanneer scores verkregen van een nieuwe meting direct gerelateerd zijn aan scores verkregen van een gevestigde meting van dezelfde variabele.

Predicatieve validiteit: is bewezen wanneer scores verkregen van meting accuraat gedrag voorspellen aan de hand van een theorie.

Constructvaliditeit: Als we kunnen bewijzen dat de metingen van een variabele zich op exact dezelfde manier gedragen als de variabele zelf, dan hebben we de constructvaliditeit van de meetprocedure gevestigd.

Convergente validiteit: is bewezen wanneer er een sterke relatie is tussen de scores verkregen door 2 of meer verschillende methoden van metingen die hetzelfde construct meten.

Divergente validiteit: is bewezen wanneer er amper of geen relatie is tussen de metingen van twee verschillende constructies.

Betrouwbaarheid: de stabiliteit of consistentie van de meting. Als dezelfde individuen onder dezelfde omstandigheden gemeten worden, dan produceert een betrouwbare meting (bijna) identieke metingen.

Test-hertest betrouwbaarheid: wordt gevestigd door de scores verkregen van 2 opeenvolgende metingen van dezelfde individuen te vergelijken een correlatie te berekenen tussen de 2 sets van scores. Als er alternatieve versies van het meetinstrument zijn gebruikt voor de 2 metingen, dan wordt de betrouwbaarheidsmeting parallelle vormen van betrouwbaarheid genoemd. (opeenvolgende metingen)

Interbeoordelaarsbetrouwbaarheid: de mate waarin 2 onderzoekers die gelijktijdig metingen uitvoeren van de gedragingen overeenkomen. (gelijktijdige metingen)

Halveringsbetrouwbaarheid: wordt verkregen door de items op een vragenlijst of test te halveren, een aparte score voor elke helft te berekenen en dan de graad van consistentie te berekenen tussen de 2 scores voor een groep van participanten. (interne consistentie)

Relatie tussen betrouwbaarheid en validiteit: deze 2 factoren zijn deels gerelateerd en deels onafhankelijk. Een meting kan niet valide zijn, tenzij het betrouwbaar is, maar een meting kan betrouwbaar zijn zonder dat het valide is.

Nauwkeurigheid: De nauwkeurigheid van een meting is de mate waarin de meting overeenkomt met de gevestigde standaard. Soms produceert een meetprocedure resultaten die consistent fout zijn met een vaste hoeveelheid. Een meetproces kan valide en betrouwbaar zijn, zelfs als het niet accuraat is.

Nominale schaal: De categorieën die een nominale schaal vormen geven kwalitatieve verschillen weer in de gemeten variabele. Vb. classificeren op basis van: ras/geslacht/beroep/studierichting... Een nominale schaal vertelt enkel dat er een verschil bestaat.

Ordinale schaal: Vaak bestaat een ordinale schaal uit een reeks van rangen (eerste, tweede, derde...) Het feit dat de categorieën een geordende volgorde vormen, wil zeggen dat er een relatie is tussen categorieën. Maar, ordinale metingen staan ons niet toe te bepalen wat de grootte van het verschil tussen de twee individuen is. Vb. classificeren op basis van: socio-economische klasse/T-shirtmaten/leesnivea... het verteld ons niet de richting.

De interval en ratio schaal: Een intervalschaal heeft geen absoluut nulpunt (willekeurig), Vb. graden celsius. Een ratioschaal wordt gekenmerkt door een absoluut nulpunt, de waarde 0 op een ratioschaal is een betekenisvol punt dat een volledige afwezigheid van de variabele die gemeten werd representeert. Vb. Tijd in seconden. Met een intervalschaal kunnen we de richting en de grootte van een verschil zien. Metingen van een ratioschaal staan ons toe om de richting, grootte en de ratio van het verschil te bepalen.

Goodbye-effect: Patiënten hebben de neiging om hun symptomen te overdrijven aan het begin van de therapie en hun symptomen te minimaliseren aan het einde om de therapeut te behagen. Wanneer een participant zelfrapporterende responsen verdraait, ondermijnt dit de validiteit van de meting.

Desynchronisatie: Het gebrek aan overeenstemming tussen twee metingen. het kan de interpretatie van de resultaten verstoren. Desynchronisatie kan veroorzaakt worden door het feit dat een meting sensitiever is dan de andere, of het kan aanduiden dat verschillende dimensies van de variabele veranderen op verschillende tijdstippen tijdens de behandeling.

Bereikeffect: Dit specifiek gevoeligheidsprobleem treedt op wanneer de scores verkregen in een onderzoek de neiging hebben om zich te groeperen aan één kant van de meetschaal. In dat geval is de meetprocedure ongevoelig voor veranderingen die zich kunnen voordoen in een richting.

Plafondeffect: het groeperen van scores aan het hoge einde van een meetschaal, wat weinig of geen mogelijkheid biedt om toe te nemen in waarde.

Vloereffect: het groeperen van scores aan het lage einde van een meetschaal, wat weinig of geen mogelijkheid biedt om af te nemen in waarde.

Artefact: Een artefact is een externe factor dat per ongeluk geïntroduceerd wordt in iets dat geobserveerd wordt. Een artefact kan de externe en interne validiteit van de metingen bedreigen omdat je niet aan het meten bent wat je van plan was te meten en het kan een bedreiging zijn aan de betrouwbaarheid.

Experimenter bias/vooringenomenheid van de onderzoeker: komt voor wanneer de verkregen metingen in een studie beïnvloedt zijn door de verwachtingen of persoonlijke overtuigingen van de onderzoeker over de uitkomst van de studie. -> geen valide en betrouwbare resultaten

Enkelblind onderzoek: Als het onderzoek wordt uitgevoerd door een onderzoeker (assistent) die de verwachte resultaten niet kent, dan zou de onderzoeker de participanten niet kunnen beïnvloeden. Dus de echte onderzoeker kent de verwachte uitkomst niet.

Dubbelblind onderzoek: Een onderzoekstudie is dubbelblind wanneer zowel de onderzoeker als de participanten de verwachte uitkomst niet kennen. Vaak gebruikt bij drugsonderzoek.

Vraagkenmerken: De term vraagkenmerken verwijst naar elk van de potentiële signalen of kenmerken van een studie die 1) suggereren aan de participanten wat het doel en de hypothese is en 2) de participanten beïnvloeden om een bepaald antwoord te geven of zich op een bepaalde manier te gedragen.

Reactiviteit: Reactiviteit treedt op wanneer participanten hun natuurlijk gedrag aanpassen als reactie op het feit dat ze deelnemen aan een onderzoek of de kennis die ze hebben over het feit dat ze gemeten worden. Vaak probleem in labostudies.

Goede subjectrol: Deze participanten hebben de hypothese van de studie geïdentificeerd en proberen antwoorden te produceren die de hypothese van de onderzoeker ondersteunen. willen we NIET we weten niet of de resultaten van de studie zich uitbreiden naar individuen die deze rol niet hebben aangenomen.

Negatieve subjectrol: Deze participanten hebben de hypothese van de studie geïdentificeerd en proberen zich tegengesteld te gedragen aan de hypothese van de onderzoeker. willen we NIET.

Bange subjectrol: Deze participanten zijn overbezorgd dat hun prestatie in de studie zal gebruikt worden om hun capaciteiten of persoonlijke kenmerken te evalueren. Ze proberen zichzelf in een gewenst licht te plaatsen door te reageren op een sociaal gewenste manier in plaats van eerlijk te zijn. Willen we NIET: ze verstrekken geen eerlijke reacties.

Eerlijke subjectrol: Deze participanten proberen de instructies tot op de letter te volgen en vermijden te reageren op verdenkingen die ze hebben over het doel van de studie. Twee types van participanten nemen deze rol aan: diegene die de wetenschap willen helpen en weten dat ze hun verdenkingen niet mogen toestaan in hun reacties en diegene die apathisch zijn en niet te veel nadenken over de studie. Willen we WEL.

Laboratorium: is een setting die duidelijk gewijd is aan de wetenschappelijke discipline. Het kan elke kamer of elke ruimte zijn die de participant waarneemt als onnatuurlijk.

Veldsetting: Een veldsetting is een plaats dat de participant waarneemt als een natuurlijke omgeving.

Hoofdstuk 4: ethiek (pg 99-127)

Onderzoekethiek: bevat de verantwoordelijkheid van de onderzoekers om eerlijk en respectvol te zijn tegenover alle individuen die betrokken zijn bij hun onderzoeken of hun verslagen van de onderzoeksresultaten. Onderzoekers zijn meestal gebonden aan een aantal ethische richtlijnen die hen helpen om correcte beslissingen te nemen en correcte acties uit te voeren. In psychologisch onderzoek, handhaaft de 'American Psychological Association' (APA) een reeks van ethische principes voor onderzoek.

Code van Neurenberg: een reeks van 10 richtlijnen voor de ethische behandeling van menselijke participanten in onderzoek (tabel 4.1 op pg104).

Belmontrapport: vat de fundamentele ethische principes samen die geïdentificeerd zijn door de Nationale Commissie. Het Belmontrapport identificeert 3 basiscomponenten (respect, weldadigheid, gerechtigheid).

APA Ethische Code: bevat 10 ethische standaarden waar je bekend mee zou moeten zijn voor je aan onderzoek met menselijke participanten begint (zie tabel 4.2 op pg107).

Informed consent/geïnformeerde toestemming: informed consent vereist van de onderzoeker dat hij alle beschikbare informatie over een studie geeft zodat een individu een rationele, geïnformeerde beslissing kan maken om deel te nemen aan het onderzoek. (informatie, begrijpen en vrijwillige participatie)

Misleiding/deceptie: treedt op wanneer een onderzoeker bewust informatie achterhoudt of de participanten misleidt in verband met de informatie over de studie. Er zijn 2 vormen van misleiding: passief en actief.

Passieve misleiding(of weglating): het achterhouden of weglaten van informatie; de onderzoeker vertelt bewust niet alle informatie aan de participanten.

Actieve misleiding: het presenteren van foutieve informatie over de studie aan de participanten. De meest voorkomende vorm van actieve misleiding is het misleiden van participanten over het specifieke doel van de studie.

Debriefing/Nabespreking: een post-experimentele verklaring van het doel van een studie dat gegeven wordt aan een participant, zeker als er misleiding gebruikt was.

Vertrouwelijkheid: het gebruik dat de informatie of de metingen verkregen van een individu tijdens een onderzoek geheim en privé worden gehouden.

Anonimiteit: de naam van een individu wordt niet direct geassocieerd met de informatie of de metingen die verkregen werden van dat individu.

Institutional Review Board (IRB): een bestuur dat al het voorgesteld onderzoek nakijkt met respect voor de behandeling van menselijke participanten. IRB-goedkeuring moet verkregen worden voor onderzoek uitgevoerd wordt met menselijke participanten.

Institutional Animal Care and Use Committee (IACUC): een bestuur dat al het voorgesteld onderzoek nakijkt met respect voor de behandeling van niet-menselijke participanten. IACUC-goedkeuring moet verkregen worden voor onderzoek uitgevoerd met niet-menselijke participanten.

Fraude: de expliciete poging van een onderzoeker om data te falsifiëren of verkeerd voor te stellen.

Replicatie: herhaling van een onderzoek door het gebruik van dezelfde basisprocedures die gebruikt werden in het originele onderzoek. Ofwel ondersteunt de replicatie de originele studie door het dupliceren van de originele resultaten, ofwel brengt het twijfel over de originele studie door te demonstreren dat het originele resultaat niet makkelijk te herhalen is.

Plagiaat: de onethische voorstelling van iemand anders zijn ideeën of woorden als die van jezelf.

Hoofdstuk 5: participanten selecteren (pg 131-150)

Populatie: de hele set van individuen waarin een onderzoeker geïnteresseerd is. Hoewel de populatie meestal niet helemaal participeert in een onderzoek, worden de resultaten van de studie gegeneraliseerd naar de hele populatie

Steekproef: een set van individuen die geselecteerd zijn uit een populatie en is meestal bedoeld om de populatie in een studie te representeren

doelpopulatie (targetpopulatie): de groep gedefinieerd door de specifieke interesses van de onderzoeker. Individuen in een doelpopulatie delen meestal één kenmerk. Vb. alle kinderen met gescheiden ouders.

Beschikbare populatie: De lokale cliënten(bv. Adolosceneten met bulimia in een lokaal ziekenhuis) worden de beschikbare populatie waaruit de steekproef wordt geselecteerd. De meeste onderzoekers selecteren hun steekproeven uit beschikbare populaties.

Representativiteit: van een steekproef verwijst naar de mate waarin de kenmerken van de steekproef de kenmerken van de populatie accuraat weerspiegelen

Representatieve steekproef: een steekproef met dezelfde kenmerken als de populatie

Biased sample/Vooringenomen steekproef: een steekproef met verschillende kenmerken dan degene van de populatie

Samplingbias/Selectiebias: komt voor wanneer participanten of subjecten geselecteerd zijn op zo een manier dat de kans op een vooringenomen steekproef vergroot.

Regel van grote nummers: hoe groter de steekproefgrootte, hoe waarschijnlijker het is dat de verkregen waarden van de steekproef gelijken op de echte waarden van de populatie. Hoe groter de steekproef is, hoe accurater het de populatie representeert. De accuraatheid

van de representatie van een steekproef neemt toe in verhouding tot de vierkantswortel van de steekproefgrootte maar de verbetering in accuraatheid vertraagt eens de steekproefgrootte rond de 30 ligt.

Sampling: het proces van individuen selecteren om deel te nemen in een onderzoek.

Probability sampling: de hele populatie is gekend, elk individu in de populatie heeft een specificeerbare selectiekans en sampling komt voor bij een willekeurig proces gebaseerd op de kansen.

Random/Willekeurig proces: een procedure dat één uitkomst van een reeks van mogelijke uitkomsten produceert. De uitkomst moet elke keer onvoorspelbaar zijn en het proces moet garanderen dat elke mogelijke uitkomst even kans heeft om voor te komen.

Nonprobability sampling: de populatie is niet volledig gekend, individuele kansen kunnen niet gekend zijn en de samplingmethode is gebaseerd op factoren zoals gezond verstand of gemakelijkheid, met een inspanning om representativiteit te behouden en vooringenomenheid te vermijden.

Simpel random: Probability sampling, een steekproef wordt verkregen door het gebruik van een willekeurig proces om participanten te selecteren van een lijst die de gehele populatie bevat. Het willekeurig proces verzekert dat elk individu een gelijke en onafhankelijke selectiekans heeft.

Systematisch: Probability sampling, een steekproef wordt verkregen door elke n de participant van de lijst die de gehele populatie bevat te selecteren, na een willekeurig startpunt.

Gestratificeerd random: Probability sampling, een steekproef wordt verkregen door de populatie in subgroepen (lagen) te verdelen en dan willekeurig gelijke aantallen van elke subgroep te selecteren.

Evenredig gestratificeerd: Probability sampling, een steekproef wordt verkregen door de populatie in subgroepen te verdelen en dan willekeurig uit elke subgroep een aantal participanten te selecteren zodat de proporties in de steekproef corresponderen

Cluster: Probability sampling, In plaats van individuen te selecteren, wordt een steekproef verkregen door willekeurig clusters (reeds bestaande groepen) te selecteren van een lijst met alle clusters die bestaan in de populatie

Convenience: Nonprobability sampling, een steekproef wordt verkregen door individuele participanten te selecteren die makkelijk te krijgen zijn.

Quota: Nonprobability sampling, een steekproef wordt verkregen door subgroepen te identificeren en dan quota's te ontwikkelen voor individuen om geselecteerd te worden door middel van gemak van elke subgroep

Hoofdstuk 6: onderzoekstrategieën en validiteit (pg 153-184)

Onderzoeksstrategie: een algemene benadering van onderzoek bepaald door de soort vragen dat de studie hoopt te beantwoorden.

Onderzoeksdesign: een algemeen plan om een onderzoeksstrategie uit te voeren. Een onderzoeksdesign specificeert of de studie groepen of individuen zal bevatten, zal vergelijken maken binnen een groep of tussen groepen en hoeveel variabelen de studie zal bevatten.

Onderzoeksprocedure: een exacte, stap-voor-stap beschrijving van een specifieke studie. (Exact hoe de variabelen gemanipuleerd en gereguleerd en gemeten zullen worden, Exact hoeveel individuen betrokken zullen zijn, exact hoe de individuele participanten of subjecten zullen te werk gaan doorheen de studie)

Externe validiteit: refereert naar de mate waarin we de resultaten van een studie kunnen generaliseren naar andere mensen, settings, tijden, metingen en karakteristieken dan diegene die gebruikt werden in de studie + het moet repliceerbaar zijn.

Bedreiging van externe validiteit: is een kenmerk van een studie die de mogelijkheid om de resultaten van een studie te generaliseren limiteert. (3 soorten van generaliseren: generaliseren van steekproef naar gehele populatie, van een studie naar een andere studie, van een studie naar real world situatie)

Interne validiteit: een studie heeft interne validiteit als het slechts één ondubbelzinnige verklaring produceert voor de relatie tussen twee variabelen.

Bedreiging van interne validiteit: Een bedreiging van interne validiteit is een factor die een alternatieve verklaring toelaat.

Vrijwilligerbias: Als iemand vrijwillig deelneemt aan een studie. Dit creëert een basisprobleem voor onderzoekers gekend als vrijwilligersbias omdat vrijwilliger niet perfect representatief zijn voor de gehele populatie en bedreigt dus de externe validiteit.

Participantkarakteristieken: Treedt op wanneer een studie participanten gebruikt die gelijkaardige karakteristieken delen. Demografische karakteristieken zoals gender, leeftijd, ras, etnische identiteit en socio-economische status kunnen de mogelijkheid om de resultaten te generaliseren limiteren. Dit is ook een bedreiging van externe validiteit.

Cross-species generalisaties: Externe validiteit wordt ook in vraag gesteld wanneer onderzoek wordt uitgevoerd met niet-mensen en wordt verondersteld om direct van toepassing te zijn op mensen.

Nieuwheidseffect/novelty effect: Participeren in een studie is een nieuw, vaak opwindend of angst oproepende ervaring voor de meeste individuen. In deze nieuwe situatie kunnen individuen anders reageren dan ze in realiteit zouden doen.

Onderzoekseffecten: Zowel demografische en persoonlijke karakteristieken van de onderzoeker kunnen de algemeenheid van de resultaten limiteren.

Sensibilatie/beoordelingssensibilatie: is een bedreiging van de externe validiteit omdat het de vraag oproept of de resultaten verkregen in een studie dat beoordelingen gebruikt verschillend zijn van resultaten in de realiteit waar de behandeling gebruikt wordt zonder beoordelingen. Het komt vaak voor in studies waarin het gedrag van de participanten wordt gemeten voor ze een behandeling krijgen en waar het gedrag opnieuw wordt gemeten na de behandeling. De bezorgdheid is dat de pretest op een bepaalde manier de participanten kan sensibiliseren zodat ze zich meer bewust worden van hun attitudes of gedragingen -> participanten kunnen anders reageren tijdens de behandeling. (pretest sensibilatie)

Vreemde/extraneous variabele: elke variabele in een studie die niet onderzocht wordt.

Verstorende/confounding variabele: een vreemde variabele (meestal onbewaakt) die systematisch mee verandert met de twee variabelen die onderzocht worden. Een verstorende variabele voorziet een alternatieve verklaring voor de geobserveerde relatie tussen de twee variabelen en is daarom een bedreiging van de interne validiteit.

Toewijzingsbias/assignment bias: komt voor wanneer het proces dat gebruikt werd om verschillende participanten aan verschillende behandelingen toe te wijzen groepen van individuen produceert met merkbaar verschillende kenmerken.

Experimenter bias: wanneer de experimentator's verwachtingen of persoonlijke overtuigingen de resultaten van de studie beïnvloedt. Het bedreigt zowel de externe als interne validiteit.

Omgevingsvariabelen: Het is mogelijk dat variabelen in de algemene omgeving van de studie zoals grootte van de kamer, tijd van de dag of geslacht van de onderzoeker,... bedreigingen kunnen worden van de interne validiteit.

Overdreven/exaggerated variabelen: Het meeste onderzoek wordt uitgevoerd met de hoop een relatie aan te tonen tussen variabelen. Om dit doel te bereiken maximaliseert een studie vaak de verschillen van een van de variabelen om de waarschijnlijkheid van een relatie met de tweede variabele te verhogen.

Validiteit en individuele onderzoeksstrategieën: Beschrijvende, correlatieve en niet-experimentele studies hebben vaak goede externe validiteit. Experimenteel onderzoek heeft vaak hoge interne validiteit. Quasi-experimentele studies vallen ergens in het midden; ze proberen de controle van echte experimenten te imiteren wat de interne validiteit helpt, en ze hebben de neiging om in real-world situaties voor te komen wat de externe validiteit helpt.

Hoofdstuk 7: de experimentele onderzoeksstrategie (pg 187-216)

Experimentele onderzoeksstrategie: bewijst het bestaan van een oorzaak-gevolgrelatie tussen twee variabelen. Om dit doel te bereiken manipuleert een experiment een variabele terwijl een tweede variabele wordt gemeten en de andere variabelen worden gecontroleerd

Een (echt) experiment: probeert aan te tonen dat veranderingen in een variabele direct verantwoordelijk zijn voor veranderingen in een tweede variabele.

Onafhankelijke variabele: de variabele die gemanipuleerd wordt door de onderzoeker. In gedragsonderzoek bestaat de onafhankelijke variabele meestal uit twee of meerdere behandelingscondities waaraan de participanten worden blootgesteld.

Behandelingsconditie: een situatie of omgeving gekenmerkt door een specifieke waarde van de gemanipuleerde variabele. Een experiment bevat twee of meerdere behandelingscondities die verschillen naargelang de waarden van de gemanipuleerde variabele.

Levels: zijn de verschillende waarden van de onafhankelijke variabele geselecteerd om de behandelingscondities te creëren en bepalen.

Afhankelijke variabele: is de variabele die geobserveerd wordt op veranderingen om de effecten op het manipuleren van de onafhankelijke variabele vast te stellen.

Vreemde variabelen: zijn alle variabelen in de studie behalve de (on)afhankelijke variabelen. (dus die niet onderzocht worden maar een bedreiging kunnen zijn voor de interne validiteit)

Derde-variabele probleem: Hoewel een studie kan bewijzen dat twee variabelen gerelateerd zijn, wil dit niet noodzakelijk zeggen dat er een causale relatie is tussen de twee variabelen. Het is altijd mogelijk dat een derde variabele de twee variabelen controleert en verantwoordelijk is voor het produceren van de geobserveerde relatie.

Directionaliteits/gerichtheids probleem: Hoewel een studie een relatie tussen twee variabelen kan bewijzen, verklaart het bestaan van een relatie niet altijd de richting van de relatie. Het resterende probleem is het bepalen van welke variabele de oorzaak is en welke het effect. Dat is het gerichtheidsprobleem.

Manipulatie: het identificeren van de specifieke waarden van de onafhankelijke variabele die onderzocht wordt en dan het creëren van een reeks van behandelingscondities die overeenkomen met de reeks van geïdentificeerde waarden.

Randomisatie: het gebruik van een random proces om een systematische relatie tussen twee variabelen te helpen vermijden.

Random toewijzing: het gebruik van een random proces om participanten toe te wijzen aan behandelingscondities.

Experimentele groep: verwijst naar de behandelingsconditie in een experiment.

Controlegroep: verwijst naar de geen-behandelingsconditie in een experiment.

Geen-behandelingscontrolegroep: een conditie waarin de participanten de behandeling die geëvalueerd wordt niet krijgen.

placebo-effect: verwijst naar een reactie door een participant op passieve medicatie dat geen echt effect heeft op het lichaam. Het placebo-effect doet zich simpelweg voor omdat het individu denkt dat de medicatie effectief is.

Resultaatonderzoek: onderzoekt de effectiviteit van een behandeling. Het doel is om te bepalen of een behandeling een substantieel of klinisch significant effect produceert. Het gaat eerder om de algemene uitkomst van de behandeling dan het identificeren van de specifieke componenten die de behandeling effectief maken.

Procesonderzoek: probeert de actieve componenten van de behandeling te identificeren. In procesonderzoek is het essentieel dat het placebo-effect gescheiden wordt van andere, actieve componenten van de behandeling.

Placebocontrolegroep: een conditie waarin de participanten een placebo krijgen in plaats van de echte behandeling.

Manipulatiecheck: een additionele meting om te beoordelen hoe de participanten de manipulatie hebben waargenomen en geïnterpreteerd en/of om het directe effect van de manipulatie te beoordelen.

Simulatie: de creatie van condities binnen een experiment die de *natuurlijke omgeving* waarin de gedragen worden onderzocht normaal voorkomen, simuleren of zo goed mogelijk dupliceren.

Mundane/Alledaags realisme: verwijst naar de oppervlakkige, meestal fysieke, kenmerken van simulatie, die waarschijnlijk een klein positief effect hebben op de externe validiteit.

Experimenteel realisme: de mate waarin de participanten ondergedompeld worden in de simulatie en zich normaal gedragen zonder acht te slaan op het feit dat ze meedoen aan een experiment. Wordt het experiment door de proefpersoon als echt ervaren?

Veldstudie: onderzoek uitgevoerd op een plaats dat de participant of het subject waarneemt als een natuurlijke omgeving.

Hoofdstuk 8: experimentele designs: between-subjects design (pg 219-245)

Within-subject design: De verschillende scoregroepen kunnen allemaal verkregen worden uit dezelfde groep van participanten.

Between-subjects design: scores vergelijken van verschillende groepen van individuen.

Between-subjects experimenteel design/onafhankelijke-metingen experimenteel design: vereist een aparte, onafhankelijke groep van individuen voor elke behandelingsconditie. Als resultaat bevat de data voor een between-subjectsdesign maar één score voor elke participant. Om in aanmerking te komen als een experiment, moet het design aan alle andere vereisten van de experimentele onderzoeksstrategie, zoals manipulatie van een onafhankelijke variabele en controle van vreemde variabelen, voldoen.

Individuele verschillen: persoonlijke karakteristieken die kunnen verschillen van de ene participant tot de andere.

Beperkte random toewijzing: het groepstoewijzingsproces is gelimiteerd om te zorgen voor vooraf bepaalde karakteristieken (zoals gelijke grootte) voor de aparte groepen.

Matching: houdt in dat individuen aan groepen worden toegewezen zodat een specifieke variabele is gebalanceerd, of gematched, over de groepen. De intentie is om groepen te creëren die (bijna) equivalent zijn met respect voor de gematchte variabele.

Variatie: een statistische waarde dat de grootte van de verschillen van de ene score tot de andere meet. Als de scores allemaal gelijkaardige waarden hebben, dan is de variantie klein; als er grote verschillen zijn tussen de scores, dan is de variantie groot.

Differentiële uitval(attrition): De term uitval verwijst naar de terugtrekking van een participant uit een onderzoek voor deze compleet is -> verschillen in uitvalgraden van de ene groep tot de andere en kan de interne validiteit van een between-subjectsexperiment bedreigen omdat we niet weten of de verkregen verschillen tussen behandelingscondities veroorzaakt zijn door de behandelingen of door differentiële attributie.

Diffusie: verwijst naar de verspreiding van de behandeling van de experimentele groep naar de controle groep. Dit is een bedreiging voor de interne validiteit van een between-subjectsdesign omdat de echte effecten van de behandeling gemaskeerd kunnen worden door de gedeelde informatie.

Compenserende equalisatie: een onbehandelde groep informatie krijgt over de behandeling die gegeven wordt aan de andere groep en dezelfde of een gelijkaardige behandeling eist.

Compenserende rivaliteit: wanneer participanten in een onbehandelde groep hun normale gedrag veranderen wanneer ze meer te weten komen over een speciale behandeling die gegeven werd aan een andere groep. Een mogelijkheid is dat de onbehandelde groep extra hard werkt om te tonen dat ze even goed kunnen presteren als de individuen die de speciale behandeling krijgen.

Wrokkige demoralisatie(resentful demoralisation): In dit geval wordt de onbehandelde groep minder productief en minder gemotiveerd, ze geven op omdat ze wrok dragen tegenover de verwachte superioriteit van de behandelde groep. Als resultaat blijkt het effect van de behandeling veel groter dan het eigenlijk is.

Single-factor twee-groepen design/twee- groependesign: De simpelste versie van een between-subjects experimenteel design houdt het vergelijken van twee groepen participanten in: de onderzoeker manipuleert een onafhankelijke variabele met maar twee niveaus.

Single-factor meerdere-groependesign/meerdere-groependesign: vergelijken van meer dan 2 groepen van participanten.

Hoofdstuk 9: experimentele designs: within-subjectdesign (pg 249-276)

Within-subjects experimenteel design/herhaalde- metingen experimenteel design: vergelijkt twee of meer verschillende behandelingscondities (of vergelijkt een behandeling

en een controle) door dezelfde groep individuen in alle behandelingscondities die vergeleken worden te observeren of te meten. Dus, een within-subjectsdesign zoekt naar verschillen tussen behandelingscondities binnen dezelfde groep participanten. Om een experiment te zijn moet het design voldoen aan alle andere vereisten van een experimentele onderzoeksstrategie, zoals manipulatie van een onafhankelijke variabele en controle van vreemde variabelen

Geschiedenis: elke externe gebeurtenis die de scores van de participant in een behandeling anders beïnvloedt dan in een andere behandeling een geschiedenis-effect genoemd. Het is een bedreiging van interne validiteit omdat elk verschil dat geobserveerd wordt tussen behandelingscondities veroorzaakt kan worden door geschiedenis in plaats van de behandelingen.

Maturatie: wanneer een groep individuen getest worden in een reeks van behandelingscondities, een fysiologische of psychologische verandering die voorkomt bij participanten (vooral jonge kinderen en bejaarden) tijdens de studie en de score van de participanten beïnvloedt. Maturatie is een bedreiging voor interne validiteit omdat geobserveerde verschillen tussen behandelingscondities kunnen veroorzaakt zijn door maturatie in plaats van de behandeling.

Instrumentatie: verwijst naar veranderingen in het meetinstrument die voorkomen tijdens een onderzoek waarin participanten gemeten worden in een reeks van behandelingscondities. Instrumentatie is een bedreiging voor interne validiteit omdat geobserveerde metingen tussen behandelingscondities veroorzaakt kunnen zijn door veranderingen in het meetinstrument in plaats van de behandelingen.

Statistische regressie/regressie naar het gemiddelde: een wiskundig fenomeen waarin extreme scores (hoog of laag) bij een meting de neiging hebben om minder extreem te zijn bij een tweede meting. Regressie is een bedreiging voor interne validiteit omdat veranderingen die voorkomen in scores van participanten van de ene behandeling tot de andere kunnen veroorzaakt zijn door regressie in plaats van de behandelingen.

Volgorde-effecten: komen voor wanneer de ervaring van getest te worden in een behandelingsconditie (participeren en gemeet worden) een invloed heeft op de scores van de participant in een latere behandelingsconditie. Volgorde-effecten bedreigen interne validiteit omdat geobserveerde verschillen tussen behandelingscondities kunnen veroorzaakt zijn door volgorde-effecten in plaats van de behandelingen. Algemene voorbeelden van volgorde-effecten houden in: **moeheid** effecten (daling in prestatie als een participant zich doorheen een reeks van behandelingscondities werkt) en **oefening** effecten (verbetering van prestatie wanneer een participant ervaring verkrijgt doorheen de reeks behandelingscondities).

Overdraageffecten: komen voor wanneer een behandelingsconditie een verandering produceert bij de participanten die hun scores beïnvloeden in latere behandelingscondities. Een ander veel voorkomend voorbeeld van overdraging is een **contrasteffect**, waarin de subjectieve perceptie van een behandelingsconditie beïnvloed wordt door het contrast met de vorige behandeling.

Progressieve fouten: verwijzen naar de veranderingen in het gedrag of de prestaties van participanten die gerelateerd zijn aan algemene ervaring in een onderzoek maar niet gerelateerd aan een specifieke behandeling. Veel voorkomende voorbeelden van progressieve fouten zijn oefening en moeheid.

Counterbalancing: voor een within-subjectsdesign is counterbalancing gedefinieerd als het veranderen van de volgorde waarin behandelingscondities worden toegewezen aan een participant zodat de behandelingscondities gematched zijn met respect voor tijd. Het doel is om elke mogelijke volgorde van behandelingen te gebruiken met een gelijk aantal participerende individuen in elke reeks. Het doel van counterbalancing is om het potentieel op verstoring te elimineren door elke systematische relatie tussen de volgorde van behandelingen en tijdgerelateerde factoren te verbreken.

Latijns vierkant: voor vier behandelingscondities start je met een 4 x 4 matrix en vul je deze met de letters A, B, C en D, zoals volgt: Lijst de letters ABCD in volgorde op in de bovenste rij van de matrix. Om de volgende rij te creëren, verschuif je de laatste letter in de rij naar het begin. Dit creëert DABC voor de tweede rij. Blijf de laatste letter verschuiven naar het begin van de lijn om elke nieuwe rij te creëren. Een Latijns vierkant is een matrix van n elementen (letters) waarin elk element exact één keer in elke kolom en in elke rij voorkomt.

Matched-subjectsdesign: elk individu is in een groep gematched met een participant in elke andere groep. Het matchen is zo gedaan dat de gematchte individuen equivalent zijn met respect voor een variabele die de onderzoeker relevant vindt voor de studie.

Hoofdstuk 10: de niet-experimentele en quasi-experimentele strategieën (pg 279-307)

niet-experimentele onderzoeksstrategie en de quasi-experimentele onderzoeksstrategie: Zoals echte experimenten bevatten deze onderzoeksstrategieën meestal het vergelijken van scores uit verschillende groepen of condities. Maar, deze twee strategieën gebruiken een niet-gemanipuleerde variabele om de groepen of condities die vergeleken worden te definiëren. De niet-gemanipuleerde variabele is meestal een participantkenmerk (zoals man of vrouw) of een tijdsvariabele (zoals voor of na de behandeling). Het onderscheid tussen de twee strategieën is dat niet-experimentele designs weinig of geen moeite doen om de bedreigingen van interne validiteit te controleren, terwijl quasi-experimentele designs actief proberen om de bedreigingen van interne validiteit te limiteren.

Niet-equivalent groepsdesign: een onderzoek waarin de verschillende groepen van participanten worden gevormd onder omstandigheden die de onderzoeker niet toelaten de toewijzing van individuen aan groepen te controleren en de groepen van participanten zijn daarom niet-equivalent. Specifiek kan de onderzoeker geen gebruik maken van random toewijzing om groepen van participanten te creëren.

Differentieel onderzoeksdesign: een onderzoek dat bestaande groepen vergelijkt. Een differentiële studie gebruikt een participantkenmerk zoals geslacht, ras of persoonlijkheid om participant automatisch toe te wijzen aan groepen. De onderzoeker wijst niet willekeurig individuen aan groepen toe. Een afhankelijke variabele wordt dan gemeten voor elke participant om een set scores te verkrijgen binnen elke groep. Het doel van de studie is om te bepalen of de scores voor een groep consistent verschillend zijn van de scores van een

andere groep. Differentieel onderzoek is geclassificeerd als een niet-experimenteel onderzoeksdesign.

Niet-equivalent groepsdesign: een onderzoek waarin de verschillende groepen van participanten worden gevormd onder omstandigheden die de onderzoeker niet toelaten de toewijzing van individuen aan groepen te controleren en de groepen van participanten zijn daarom niet-equivalent. Specifiek kan de onderzoeker geen gebruik maken van random toewijzing om groepen van participanten te creëren.

Niet-equivalent controlegroepsdesign (*statische groepsvergelijking*): gebruikt bestaande groepen, een daarvan in de behandelingsconditie en de andere in de controleconditie. De onderzoeker wijst niet willekeurig individuen aan groepen toe.

Pretest-posttest niet-equivalent controlegroepsdesign: vergelijkt twee niet-equivalente groepen. Een groep wordt twee keer gemeten, een keer voor de behandeling wordt uitgevoerd en een keer erna. De andere groep wordt gemeten op dezelfde momenten maar krijgen geen behandeling. Omdat dit design probeert om de bedreigingen van interne validiteit te limiteren wordt het geclassificeerd als quasi-experimenteel

Pre-postdesign: een onderzoek waarin een reeks observaties gemaakt worden over de tijd heen voor één groep van participanten.

Niet-experimentele pretest-posttestdesign: wordt elk individu in een enkele groep participanten een keer voor de behandeling gemeten en een keer na de behandeling.

time-series design: heeft een reeks observaties voor elke participant voor een behandeling of gebeurtenis en een reeks observaties na de behandeling of gebeurtenis. Een behandeling is een manipulatie uitgevoerd door de onderzoeker en een gebeurtenis in een extern voorval dat niet gecontroleerd of gemanipuleerd wordt door de onderzoeker

Ontwikkelingsonderzoekdesigns: worden gebruikt om veranderingen in gedrag gerelateerd met leeftijd te onderzoeken

Cross-sectioneel ontwikkelingsonderzoekdesign: gebruikt verschillende groepen individuen, elke groep representeert een verschillende leeftijd. De verschillende groepen worden op een bepaald moment gemeten en dan vergeleken

Cohorten: individuen die rond dezelfde tijd geboren zijn en onder gelijkaardige omstandigheden opgroeiden.

Cohorteffecten & generatie-effecten: verwijzen naar verschillen tussen leeftijdsgroepen (of cohorten) veroorzaakt door unieke kenmerken of ervaringen buiten leeftijd

Longitudinale ontwikkelingsonderzoekdesign: onderzoekt ontwikkeling door een groep cohorten te observeren of meten over de tijd heen

Quasionafhankelijke variabele en afhankelijke variabele: In de context van niet-experimenteel en quasi-experimenteel onderzoek wordt de variabele die gebruikt wordt om

de groepen participanten of scores die vergeleken worden te differentiëren de quasionafhankelijke variabele genoemd en de variabele die gemeten wordt en scores binnen elke groep te verkrijgen is de afhankelijke variabele.

Hoofdstuk 11: factoriele designs (pg 311-343)

Factor: een onafhankelijke variabele in een experiment, specifiek diegene die twee of meer onafhankelijke variabelen omvatten

Factorieel design: een onderzoeksdesign dat twee of meer factoren omvat

Hoofdeffect: de gemiddelden vergelijken.

Interactie tussen factoren (interactie): komt voor wanneer twee factoren, die samen voorkomen, gemiddeldeverschillen produceren die niet verklaart worden door de hoofdeffecten van de twee factoren. Aan de andere kant, als het hoofdeffect voor een factor evenzeer van toepassing is over alle levels van de tweede factor, dan zijn de twee factoren onafhankelijk en is er geen interactie. -> de verschillen vergelijken.

Wanneer de resultaten van een tweefactorenstudie in een grafiek worden gezet, is het bestaan van niet-parallelle lijnen (lijnen die kruisen) een indicatie van een interactie tussen de twee factoren. Parallelle lijnen = wel hoofdeffecten, geen interactie & Kruisende lijnen = wel hoofdeffecten, wel interactie

Mixed design: is een factoriële studie dat twee verschillende onderzoeksdesigns combineert. Een algemeen voorbeeld van een mixed design is een factoriële studie met een between-subjectsfactor en een within-subjectsfactor.

Gecombineerde strategie: studie gebruikt twee verschillende onderzoeksstrategieën in hetzelfde factoriële design. Een factor is een echte onafhankelijke variabele (experimentele strategie) en een factor is een quasionafhankelijke variabele (niet-experimentele of quasi-experimentele strategie).

Hoofdstuk 12: de correlatieve onderzoeksstrategie (pg 347-365)

Correlatieve onderzoeksstrategie: twee of meer variabelen worden gemeten om een set scores (meestal twee scores) te verkrijgen voor elk individu. De metingen worden dan onderzocht om een relatiepatroon dat bestaat tussen de variabelen te identificeren en om de sterkte van de relatie te meten.

Positieve relatie: twee variabelen hebben de neiging om in dezelfde richting te veranderen; als een variabele groter wordt, wordt de andere variabele ook hoger.

Negatieve relatie: twee variabelen hebben de neiging om in tegengestelde richting te veranderen; als een variabele groter wordt, wordt de andere variabele kleiner.

Correlatiecoëfficiënt: een numerieke waarde die de relatie tussen twee variabelen meet en beschrijft. Het teken van de correlatie (+ of -) duidt de richting van de relatie aan. De

numerieke waarde van de correlatie (0.0 tot 1.0) duidt de sterkte of consistentie van de relatie aan. Het type correlatie (Pearson of Spearman) geeft de vorm van de relatie weer

Coëfficiënt van determinatie: de gekwadrateerde waarde van een correlatie en meet het percentage variabiliteit in een variabele dat bepaald is, of voorspeld, door zijn relatie met de andere variabele

Voorspellingsvariabele en criteriavariabele: wanneer een correlationele studie een relatie tussen twee variabelen aantoon, staat het de onderzoeker toe om kennis over een variabele te gebruiken om te helpen de tweede variabele te voorspellen of verklaren. In deze situatie is de eerste variabele de voorspellingsvariabele en de tweede variabele (die verklaart of voorspelt wordt) de criteriavariabele.

Hoofdstuk 13: de beschrijvende onderzoeksstrategie (pg 369-398)

Observationeel onderzoeksdesign: de onderzoeker observeert en noteert systematisch het gedrag van individuen om hun gedrag te beschrijven.

Habituatie: vereist herhaalde blootstellingen totdat de aanwezigheid van de onderzoeker geen nieuwe stimulus meer is.

Inhoudsanalyse: omvat het gebruiken van de gedragsobservatietechnieken om het voorvallen van specifieke gebeurtenissen in literatuur, films, televisieprogramma's of gelijkaardige media te meten die replica's van gedragingen voorstellen

Archiefonderzoek: omvat het kijken naar historische archieven om gedragingen of gebeurtenissen die voorvielen in het verleden te meten

Naturalistische observatie/niet-participerende observatie: een onderzoeker observeert gedrag zo niet opdringerig mogelijk in een natuurlijke setting.

Participantsobservatie: engageert de onderzoeker zich in dezelfde activiteiten als de mensen die geobserveerd worden zodat hun gedrag kan geobserveerd en genoteerd worden.

Bedrieglijke observatie/gestructureerde observatie: de observatie van gedrag in settings die specifiek opgezet zijn om het voorkomen van specifieke gedragingen te vergemakkelijken.

Idiografische behandeling = intensieve studie van individuen

Nomothetische behandeling = intensieve studie van groepen

Casestudiedesign: omvat de dieptestudie en gedetailleerde beschrijving van een enkel individu (of een heel kleine groep). Een casestudie kan een interventie of behandeling omvatten die is uitgevoerd door de onderzoeker. Wanneer een casestudie geen behandeling of interventie omvat, noemt men dit een casegeschiedenis.

Hoofdstuk 14: Single-subject onderzoeksdesigns (pg 401-439)

Single-subjectdesigns/single-casedesigns: onderzoeksdesigns dat de resultaten van 1 enkele participant of subject gebruiken om het bestaan van oorzaak-gevolgrelaties vast te stellen. Om zich te kwalificeren als experimenten moeten deze designs manipulatie van een onafhankelijke variabele bevatten en controle van vreemde variabelen om alternatieve verklaringen voor de onderzoeksresultaten te voorkomen.

Fase: een reeks observaties van hetzelfde individu onder dezelfde condities.

Baselineobservaties: observaties die gemaakt zijn wanneer er geen behandeling uitgevoerd werd. Een reeks baselineobservaties noemen we een **baselinefase** en wordt geïdentificeerd door de letter A.

Behandelingsobservaties: observaties die gemaakt zijn wanneer er wel een behandeling uitgevoerd werd. Een reeks behandelingsobservaties noemen we een behandelingsfase en wordt geïdentificeerd door de letter B.

(consistente) Level: komt voor wanneer een reeks metingen ongeveer allemaal dezelfde grootte hebben. In een grafiek clusteren de reeks datapunten rond een horizontale lijn.

(consistente) Trend: komt voor wanneer de verschillen tussen de metingen consistent in dezelfde richting gaan en ongeveer dezelfde grootte hebben. In een grafiek clusteren de reeks datapunten rond een schuine lijn.

Stabiliteit: de stabiliteit van een reeks observaties verwijst naar de mate waarin de observaties een patroon tonen van een consistent level of consistente trend. Stabiele data kunnen weinig variatie van een perfect consistent patroon tonen, maar de variatie zou relatief klein moeten zijn en het lineair patroon relatief duidelijk

Een faseverandering: omvat het veranderen van de omstandigheden, meestal door het uitvoeren of stoppen van een behandeling.

ABAB design/omkeringsdesign: een single-subject experimenteel design dat bestaat uit 4 fasen: een baselinefase, een behandelingsfase, een terug-naar-baselinefase en een tweede behandelingsfase. Het doel van het design is om aan te tonen dat de behandeling veranderingen in het gedrag van de participant veroorzaakt.

Multiple-baselinedesign: begint met twee gelijktijdige baselinefasen. Een behandelingsfase wordt geïnitieerd voor een van de baselines terwijl baselineobservaties doorgaan voor de andere. Op een later tijdstip wordt de behandeling geïnitieerd voor de tweede baseline.

Multiple-baseline over subjects: wanneer de initiële baselinefasen overeenkomen met hetzelfde gedrag voor twee aparte participanten, is het design een multiple-baseline over subjects.

Multiple-baseline over gedragingen: wanneer de initiële baselinedfasen overeenkomen met twee aparte gedragingen voor dezelfde participant, is het design een multiple-baseline over gedragingen.

Multiple-baseline over situaties: wanneer de initiële baselinedfasen overeenkomen met hetzelfde gedrag in twee aparte situaties, is het design een multiple-baseline over situaties.

Dismantlingdesign/componentanalysisdesign: bestaat uit een reeks fasen waarbij in elke fase een component toegevoegd of verwijderd wordt van een complexe behandeling om te bepalen hoe elk deeltje bijdraagt tot het algemene behandelingseffect.

Veranderend-criteriumdesign: bestaat uit een reeks fasen waarin elke fase is beschreven door een specifiek criterium dat een targetlevel van gedrag bepaalt. Het criteriumlevel verandert van de ene fase tot de volgende. Bewijs voor een succesvol behandelingseffect wordt verkregen wanneer het level van gedrag van de participant verandert overeenkomstig met de veranderende-criteriumlevels.

Alternerend-behandelingsdesign/discreet-trialsdesign: er worden twee (of meer) behandelingscondities willekeurig gealterneerd van de ene observatie tot de andere. Het resultaat is een reeks observaties die een overeenkomstige reeks alternerende behandelingscondities representeert.

Hoofdstuk 15 (extra hfst): mixed methods

Paradigma: een reeks generalisaties, overtuigingen en waarden van een 'world view'

Postpositivisme wordt vaak geassocieerd met kwantitatieve benaderingen. Onderzoekers maken aanspraken op kennis gebaseerd op (1) determinisme of oorzaak-en-gevolgdenken; (2) reductionisme, door te beperken en te focussen op een selecte groep variabelen om met elkaar in verband te brengen; (3) gedetailleerde observaties en metingen van variabelen en (4) het testen van theorieën die voortdurend worden verfijnd.

Constructivisme, meestal geassocieerd met kwalitatieve benaderingen, werkt vanuit een andere reeks aannames. Het begrip of de betekenis van verschijnselen, gevormd door deelnemers en hun subjectieve opvattingen, vormen dit wereldbeeld. Wanneer deelnemers hun inzichten verschaffen, baseren ze deze op betekenissen die gevormd zijn door sociale interacties met anderen en hun eigen persoonlijke geschiedenis. In deze vorm van onderzoek wordt onderzoek 'van onderaf' vormgegeven.

Transformatieve paradigma biedt een filosofisch kader dat zich richt op ethiek in termen van culturele responsiviteit, het erkennen van die dimensies van diversiteit die worden geassocieerd met machtsverschillen, het opbouwen van vertrouwensrelaties en het ontwikkelen van gemengde methoden die bevorderlijk zijn voor sociale verandering.

Een laatste wereldbeeld, **pragmatisme**, is een overkoepelende filosofie die wordt omarmd door een groot aantal mixed-methods-wetenschappers en wordt doorgaans geassocieerd met mixed-methods-onderzoek. De belangrijkste focus ligt op de gevolgen van het uitgevoerde onderzoek en daarom wordt prioriteit gegeven aan het belang van de gestelde

vragen in plaats van welke methoden moeten worden gebruikt om ze te beantwoorden. Omdat onderzoekers hier de intentie hebben om het probleem op de beste manier aan te pakken, hebben ze de neiging om meerdere methoden van dataverzameling te gebruiken om het onderzoeksprobleem vanuit alle mogelijke hoeken te onderzoeken. Het is dus pluralistisch en gericht op 'wat werkt'.

Ontologie: Wat is de aard van de werkelijkheid?

Epistemologie: Wat is de relatie tussen de onderzoeker en degene die wordt onderzocht?

Axiologie: Wat is de rol van waarden?

Methodologie: wat is het proces van onderzoek?

Retoriek: wat is de taal van het onderzoek?